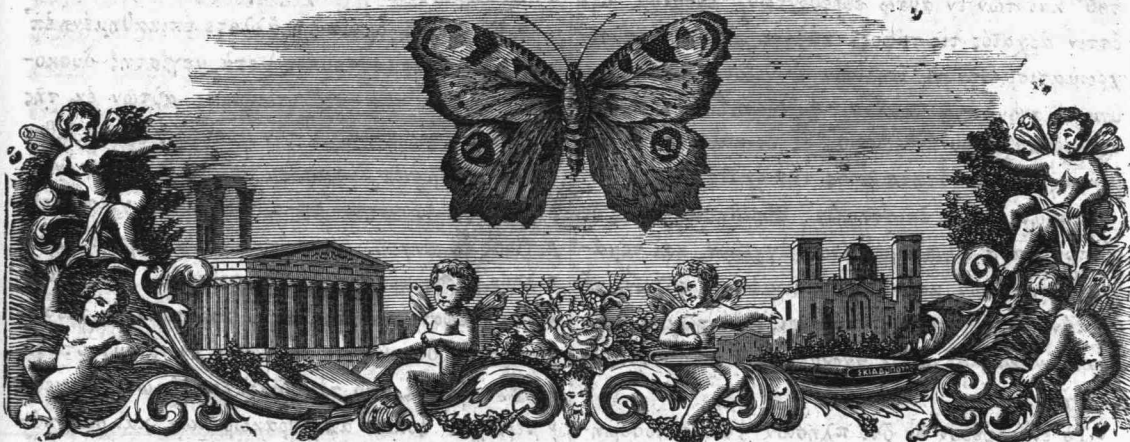

ΧΡΥΣΑΛΛΙΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ, ΠΟΙΚΙΛΑ.

ΤΟΜΟΣ Δ'. | 30 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ, 1866.

| ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 92.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝ ΘΗΡΑΣΙΑ ΑΡΤΙ
ΑΝΑΚΑΛΥΦΘΕΝΤΟΣ ΑΡΧΑΙΟΥ
ΟΙΚΟΔΟΜΗΜΑΤΟΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Ι. ΔΕΚΙΓΓΑΛΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΝ
ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ Κ. Φ. ΜΕΝΟΡΜΑΝΔΟΝ.

Ἀξιότιμέ μοι Κύριε!

Tempus tempum docet.

Σπύδω ἵνα γνωστοποιήσω ἡμῖν τὴν ἐν τῇ νή-
σῳ Θηρασίας ἀνακαλυφθῆναι ἀρχαίου τινος κτιρίου,
λίαν ἐνδιαφέροντος ὑπὸ ἀρχαιολογικὴν τε καὶ γεω-
λογικὴν ἔποψιν.

Γνωρίζετε κάλλιστα ὅτι τὸ ἔδαφος τῆς τε Θή-
ρας καὶ Θηρασίας καλύπτεται ὑπὸ διαφόρων ἡ-
φαιστίων στρωμάτων, πηγαζόντων ἐξ ἄλλεπαλ-
λήλων ἐκρήξεων. Ἡ ἀνωτέρω στιβάς σύγκειται,
ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐξ ἄσπας (piperina bianca)
πολλαχοῦ πολλῶν μέτρων πάχος ἔχουσης. Τὰς
κατὰ τὰ παράλια ταύτας στιβάδας τέμνοντες
κατὰ προτίμησιν διὰ τὸ εὐκόλον τῆς μεταφορᾶς,
κατασκευάζουσι τὴν πρὸς οἰκοδομὴν κονίαν, το-
σοῦτον ἐπιζήτητον διὰ τὰ ὑδραυλικὰ ἔργα. Ἐσχά-
τως λοιπὸν καταγιγνόμενοι οἱ ἔργαται τοῦ Κ. Ἀ-
λαφούζου εἰς τοιαύτην τινα ἐργασίαν, κατὰ τὴν

μεσημβρινὴν ἀκτὴν τῆς νήσου Θηρασίας, καὶ προ-
χωρήσαντες 25—30 περίπου μέτρα ἀπὸ τῆς
ἄκρας τῆς ἀκτῆς, καὶ εἰς βάθος 16—20 μέτρων
ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους, ἀνεκάλυψαν ἀρ-
χαῖόν τι κτίριον, ὅπερ ὁ Κ. Χρηστομάνος ἐθεώ-
ρησεν ὡς οἰκημὸν ἀγνώστου φυλῆς, κατοικοῦσης
ἐν Θηρασίᾳ πρὸ τῆς τελευταίας μεγάλης ἐκρή-
ξεως, καὶ ἐπομένως πρὸ τῆς καταποντίσεως τοῦ
μεγάλου προϊστορικοῦ ἤφαιστίου τῆς Θήρας. Χά-
ριν περιεργείας λοιπὸν μετέβην εἰς Θηρασίν με-
τὰ τοῦ ἱατροῦ Κ. Νικολάου Νομικοῦ, τοῦ Κ. δη-
μάρχου Οἴας καὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Κ. Ξ. Ἀλα-
φούζου, πρὸς παρατήρησιν καὶ ἐξέτασιν τοῦ περὶ
οὗ ὁ λόγος κτιρίου. Οὕτως εἶδομεν ὅτι τοῦτο
κεῖται ἐντὸς στιβάδος συμπαγοῦς λευκοτάτης
ἄσπας (piperina bianca) φερύσης ἄνωθεν εἰς
ὑψος περίπου μέτρου ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ κτι-
ρίου στιβάδα τινα ὑποκτιρίνου χρώματος φωτεινῆς,
πιθανῶ τῷ λόγῳ, γῆς 6—10 ἐκτοστῶν τὸ πά-
χος, καὶ ὑπὸ τοῦ χρόνου ἠλλοιωμένης. Ἐπὶ δὲ
τῆς κτιρίνης ταύτης στιβάδος ὑπάρχει ἑτέρα τις
στιβάς συμπαγοῦς ὡσαύτως ἄσπας 45 καὶ ἐπέ-
κεινα γαλλικῶν μέτρων ὑψος ἔχουσα, καὶ οὐ κατὰ
τὸ χρῶμα λευκὴ τοσοῦτον, ὅσον ἡ τῆς κάτω στι-
βάδος. Ὡστε τὸ κτίριον φαίνεται εἰς βάθος πλέον
τῶν 16 μέτρων ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους.

Τὸ περὶ οὗ λόγος οἰκοδόμημα παριστᾷ τετρα-

γωνον σχεδὸν ἰσόπλευρον 3 ὡς ἔγγιστα μέτρων ἐκτάσει· δι' ἀκατεργάστων ἡφαιστίων λίθων κακασκευασμένον, ὡς πολλὰ ἄλλα τῶν τῆς αὐτῆς νήσου ἀρχαίων κτιρίων. Ἐκ δὲ τοῦ σχήματος αὐτοῦ καὶ τῶν ἐν αὐτῷ εὐρεθέντων, ἐνόμισα ὅτι ἔστιν ἀρχαῖος τις τάφος· καθότι εὐρέθη ἐν αὐτῷ χρωματισμένον τι πῆλινον ἀγγεῖον, ἐμπεριέχον ὑπομέλανον τινα κόκκινον, ἃν ἐξέλαβον ὡς κόκκινον τοῦ τεθαμμένου ἀνθρώπου, ἐξ ἧς καὶ ἀπέστειλαν μικράν τινα ποσότητα πρὸς τὴν ἐν Παρισίοις Αὐτ. Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν. Εὐρέθησαν πρὸς δε συντρίμματα ἄλλων πηλίνων ἀγγείων καὶ τεμάχια σεσηπτότων καὶ ἀπνηθρακωμένων ξύλων, ἐξ ὧν πάντων, ὡς δὲν σὰς λανθάνει, ἀπαντῶμεν πολυλάκις ἐν τοῖς ἀρχαίοις τάφοις, καὶ ἰδίως τοῖς ἐν ἐν Θήρᾳ.

Τὸ ἐνδιαφέρον δὲ ὅτι πλησίον τοῦ οἰκοδομήματος τούτου καὶ ἐν τῇ αὐτῇ πάντοτε σιτιβάδι καὶ ἐπιφανείᾳ ἀνεκαλύψαμεν τότε τρία ἕτερα τοῦ αὐτοῦ εἶδους τετράγωνα, ἃ δὲν ἐπροφθάσαμεν ν' ἀνασκάψωμεν, ἐπομένως ἐφρόνουν ὅτι ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ὑπάρχει ἀρχαῖον πολυάνδριον. Ἀγαθὴ τύχη ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ γηπέδου τούτου Κ. Ἀλαφούζος καὶ ὁ συγγενὴς αὐτοῦ Κ. Ν. Νομικὸς ἔχουσιν ἀρκετὸν ζῆλον, ὥστε προθύμως ἐπεχείρησαν νέας ἀνασκαφὰς πρὸς ἐντελῇ τοῦ εἰρημένου μνημείου ἐξόρυξιν. Ἐκ δὲ τῶν τελευταίων τούτων ἀνασκαφῶν ἐξάγεται, κατὰ τὰς πληροφορίας, ἃς εὐηρεστήθη νὰ μοὶ χορηγήσῃ ὁ μνηστὴς ἱκτρός Κ. Νομικὸς, ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος κτίριον ἔστιν οἰκία. « Τὸ τετράγωνον τοῦτο τεῖχος, λέγει ὁ » εἰρημένος Κ. Νομικὸς, διχάζεται δι' ἐπιμήκους » γραμμῆς εἰς δύο ὅμοια, τὸ πρὸς ἀνατολὰς καὶ » τὸ πρὸς δυσμὰς. Τὸ πρὸς ἀνατολὰς διαιρεῖται » δι' ἑνὸς μεσοτοίχου εἰς δύο χωρίσματα, πρό- » σθιον (δηλ. βόρειον) καὶ ὀπίσθιον (μεσημβρινόν). » Τὸ μὲν πρόσθιον ἔχει μῆκος 4 μέτρων καὶ πλά- » τος 2 1/2 (*). Ἀπεπειράθημεν ν' ἀνασκάψω- » μεν ἐκ τῶν ἔξω τὴν πρὸς ἀνατολὰς ἐπιμήκη » πλευρὰν τοῦ τετραγώνου τείχους, ὅπως ἀνα- » μετρήσωμεν τὸ ὕψος αὐτοῦ καὶ ἀνακαλύψωμεν, » εἰ δυνατόν, ἔχνη θυρίδων· ἀλλὰ μόλις προσ- » ῥημεν εἰς βάθος ποδῶν τινῶν, καὶ φοβηθέντες » μὴ καταρρέυσῃ τὸ ἄλλως τε ἐτοιμαζόμενον φαι-

» νόμενον τοῦτο τεῖχος, ἀποχωρίζομενον τῆς ὑ- » ποβασταζούσης αὐτὸ ἐξώθεν συμπαγοῦς σιτιβά- » δος τῆς λευκῆς ἡφαιστίου γῆς, ἠρξάμεν μετὰ » τῆς δεούσης προσοχῆς τὴν ἐκ τῶν ἔνδον ἀνδρου- » ζιν ἀμφοτέρων τῶν χωρισμάτων.

» Γῆ λευκῇ, ὁμοίᾳ τῇ ἄλλοτε ἐπικαθημένη ἐπ' » αὐτῶν, ἀνασκαπτομένη μετὰ μεγίστης δυσκο- » λίας ἐνεκα τῆς στεφφοποιήσεως αὐτῶν ἐκ τῆς » χρονιότητος ἐπλήρου τὸν μεταξὺ χώρον λίθοι » δὲ ὑπομέλανες ἀνώμαλοι παρεμπύπτοντες ἐνια- » χου, καὶ φέροντες ἐπ' αὐτῶν εἶδος χρίσματος » τινος ἐκ πηλοῦ, ἐμαρτύρουν ὅτι ἄλλοτε ἀπετέ- » λουν μέρος κρημνισθέντος τείχους. Πλὴν τού- » του ἐπεφαίνοντο πολλαχοῦ καὶ τεμάχια κισσῆ- » ρεως· τὸ δὲ πάντων περιέργον ἦν τὰ συχνότατα » ἀπαντώμενα ὑπὸ τὴν δίκελλαν ἡμῶν εὐμεγέθη » τεμάχια ξύλων ἀπνηθρακωμένων καὶ σεσηπό- » των, ὧν ὅμως ἡ διάταξις εἰς πολλὰ μέρη ἐφαί- » νοντο σφαιροειδῆ. Δοκοὶ ὀλόκληροι, ὧν τὸ πά- » χος μόλις κατορθοῦμεν νὰ περιβάλωμεν μεταξὺ » ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν, ἦσαν ποῦ μὲν καθέτως » διατεταγμένοι καὶ διὰ πηλοῦ συνεχόμενοι μετ' » αὐτοῦ, ἀλλαχοῦ δὲ ἐγκασίως μεταξὺ τῶν λί- » θων τοῦ τείχους ἐμπεπαρμένοι. Πλείστα τοι- » αῦτα ξύλα ἄλλοτε ἄλλα τὴν περιμέτρον εὐρο- » μεν τεθαμμένα ἐντὸς τῆς ἐμπληρούσης τὰ χω- » ρίσματα ταῦτα λευκῆς γῆς, ἅτινα πιθανώτατα » ἀπετέλουν μέρος καταπεσούσης στέγης. Ἡ ἐν- » δον ἐπιφάνεια τῶν τοίχων ἐν γένει φαίνεται » τοξοειδῶς κυρτομένη πρὸς τὰ ἄνω, καὶ πῶς » ἐπληγεμένη δι' ἀσβεστώδους τινος χρίσματος. » Ὁ δὲ συνδετικὸς τῶν λίθων τοῦ οἰκοδομήματος » πηλὸς δὲν φαίνεται ἐνέχων ἀσβεστον, οὔτε γῆν » ἡφαιστίον λευκὴν, ἢ κοινῶς ἄσπαν, ἀλλὰ σύγ- » κειται ἀπλῶς ἐξ ὑποφαίου κοινοῦ χώματος, » πεπλασμένου μὲ ξυλώδη μόρια ἐξ ἀχύρου πρὸς » ἐπίτευξιν μείζονος ἴσως τοῦ πηλοῦ συνεκτικώ- » τητος. Προχωρήσαντες εἰς βάθος δύο μέτρων ἐν » τῷ προσθίῳ χωρίσματι εὐρομεν εἰς τὴν ἄνω » γωνίαν τοῦ μεσοτοίχου κρητὴν μέλαιναν, ἀπνη- » θρακωμένην καὶ ἀνάμικτον μετὰ κόκκων σί- » του εἰς ποσότητα ὀκάδων τινῶν. Τὸ αὐτὸ εὐ- » ρομεν καὶ ἐν τῷ ὀπισθίῳ χωρίσματι εἰς τὴν » γωνίαν, ὅπῃθεν τῆς ὁποίας ἀκριβῶς εὐρέθη ἡ » τοῦ προσθίου χωρίσματος κρητὴ. Βαθύτερον κα- » τελθόντες ὅσα 3 μέτρα ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ » τοίχους εὐρομεν ἐν τῷ προσθίῳ χωρίσματι ἐγ- » γὺς τοῦ μεσοτοίχου πῆλινον ἀγγεῖον, κεχρω- » ματισμένον γραμμοειδῶς, χωρητικότητος πε-

(*) Τὸ πρόσθιον ἢ βόρειον εἶχον ἤδη ἀνορύξει οἱ τοῦτο ἀνακαλύψαντες ἐργαταί, ἔνθα εὐρέθη, ὡς ἀνωτέρω εἰρη-
ται, ἀγγεῖον τι πῆλινον κεχρωματισμένον ἔμπελον ὑπο-
φαίου τινος κόκκινου καλ. ἣν ἐθώρησα ὡς κόκκινον τεθαμμένου
τινος ἀνθρώπου.

» ρίπου 8—10 ὀκάδων, ὅπερ ἦν πλαγίως κεκλι-
 » μένων, φέρον περὶ αὐτὸ συμπαγεῖς στιβάδας
 » λευκῆς ἡφαιστίου γῆς, καὶ φαινόμενον ἀνέραιον.
 » Ἐπεπωματίσαμεν ἀκριβῶς τὸ στόμιον αὐτοῦ,
 » ἀνεωγμένου ἤδη ὄντος, καὶ μετὰ τῆς δευ-
 » σης προσοχῆς ἐκθάψαντες αὐτὸ, ἐπειράθημεν
 » πᾶν πεφυλαγμένως νὰ τὸ ἀνέλξωμεν· ἀλλ' ἄ-
 » τυχῶς τοῦτο μὲν διακινήθην, διεβράχην κατὰ
 » τὸ ἀνώτερον ἡμιμόριον τεμαχισθὲν, ἀποληφθέν-
 » τος τοῦ κατωτέρου· ἦν δὲ τοῦτο πλήρης οὐσίας
 » τινος, μᾶζον συμπαγῇ ἀποτελούσης, ὕφυγον
 » ἀπηνθρακωμένην, καὶ ἥς ἡ ὄψις ἐνεφαίνεν ὥσει
 » τὸ ἐνεχόμενον ἄλλοτε ἦν οὐσία τις κοκκώδης,
 » πιθανῶς κέγχρος.

» Εἰς ἴσως βάθος 3 μέτρων εὗρομεν καὶ ἐν τῷ
 » ὀπισθίῳ χωρίσματι παρὰ τὴν κατωτέραν γω-
 » νίαν τοῦ μεσοτοίχου ἐγγὺς ἀλλήλων τεμάχια
 » ἀγγείων πηλίνων διάφορα τὸ τε μέγεθος καὶ
 » τὴν ποιότητα, τὰ μὲν κεχρωματισμένα, ἄλλα
 » δὲ ἐντελῶς ἄχροα, ἅτινα ἐμμετύνουν ὅτι πίσεις
 » ἰσχυρὰ μετὰ βίας τὰ συνέθλασε, καθόσον ἄλλα
 » μὲν εὗρομεν ἀπεστραμμένα ἔχοντα τὴν βάσιν
 » πρὸς τὰ ἄνω, ἄλλα πλαγιαστὶ κεκλιμένα καὶ
 » ἄλλα ἡμικεκλιμένα. Περὶ ταῦτα οὐδεμία τις
 » οὐσία ἐνεφαίνετο πλὴν τῆς ἡφαιστίου λευκῆς
 » σποδοῦ, ἥτις πανταχόθεν στερεῶδως τὰ περιέ-
 » βάλλε. Πλὴν τούτων εὗρομεν ἐν τῷ ἰδίῳ χωρί-
 » σματι καὶ τεμάχιόν τι ὁμοιάζον πρὸς αὐλοειδές
 » ὅστον ἀπολιθωμένον.

» Περιηγάγομεν ἀνασκάπτοντες ἐκ τῶν ἔξω
 » καὶ τὸ ἕτερον ἡμιμόριον τοῦ τετραγώνου, τὸ
 » πρὸς δυσμὰς, ὅτε παρ' ἐλπίδα προέκυψαν διὰ
 » τοῦ τείχους τεμάχια ἀγγείου πηλίνου κεχω-
 » ματισμένα, καὶ τεθραυσμένα ὑπὸ τῶν πέριξ
 » λίθων καὶ τῆς γῆς, ἅτινα καὶ ἐξηγάγομεν.
 » Προχωρήσαντες ἐσωτέρω τοῦ τείχους εὗρομεν
 » σωλῆνα ἐπιμήκη, ὅσῳ μιᾶς καὶ ἡμισείας σπι-
 » θαμῆς, χοιᾶς ὑποφαίου, μὲ λευκὰ κοσμημάτα
 » πεποικιλμένον, διάτρητον ἐκατέρωθεν, καὶ ἔ-
 » χοντα τὸ μὲν διάστενον αὐτοῦ πέρας πρὸς τὰ
 » ἔξω, τὸ δὲ εὐρὺ πρὸς τὰ ἐνδόν. Πειραθέντες νὰ
 » ἐλευθερώσωμεν αὐτὸν τῶν περιβαλόντων λίθων
 » καὶ τοῦ χώματος ἀνέυρομεν ἐγγὺς καὶ ἑτέρους
 » δύο ἐρυθροὺς τὴν χοιᾶν ἄνευ κοσμημάτων, ὧν
 » ὁ εἶς διπλάσιος τὸ εὖρος, καὶ τεθραυσμένος εἰς
 » τὰ πλάγια, ἐδείκνυνεν ὅτι ἐνέχει ἐν ἑαυτῷ καὶ
 » ἕτερον μικρὸν πηλινὸν ἀγγεῖον, ὅπερ καὶ ἐξή-
 » χθη πράγματι σῶον, ἐνῷ οἱ σωλῆνες ἐθραύσθη-
 » σαν, ἅμα ἀρθεῖσθαι τῆς περιαμπεχούσης γῆς. Οὐ

» δεύτερον δὲ τούτων ἐφάνη ἐνέχον τι πλὴν τῆς
 » περὶ αὐτὰ λευκῆς γῆς. Περίεργοι ὡς πρὸς τὴν
 » θέσιν, ἐν ᾗ εὐρέθησαν, ἀνεσκάψαμεν τὸ τεῖχος
 » κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος, καὶ εὐτυχῶς προσέφη
 » ὁμαλὴ βάσις μετὰ δύο ἐκατέρωθεν ὑφουμένων
 » τείχων εἰς ἀπόστασιν τινα ἀπ' ἀλλήλων, ὅπερ
 » ὑποδεικνύει σαφῶς τὴν βασιν κρημνισθέντος
 » παραθύρου. Προέβημεν εἴτα εἰς τὴν ἐκ τῶν ἐν-
 » δον ἀνόρυξιν, καὶ εὗρομεν ὅτι καὶ τοῦτο, ὡς τὸ
 » παρ' αὐτῷ, διχάζεται δι' ἐνὸς μεσοτοίχου εἰς
 » δύο πλάγια χωρίσματα, δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν
 » (δὴλ. πρὸς ἀνατολὰς καὶ δυσμὰς.) Τὸ ἀριστερὸν
 » (τὸ πρὸς ἀνατολὰς) φαίνεται κατὰ τι βαθύτε-
 » ρον τοῦ δεξιοῦ συγκοινωνοῦσι δὲ ἀμφοτέρα διὰ
 » τινος θύρας, προφανομένης ἐπὶ τοῦ μεσοτοίχου,
 » καὶ τινος κλίμακος, ἐκ τριῶν βαθμίδων πρὸς τὸ
 » ἀριστερὸν χωρίσμα διηκουσῶν· ἐν τῇ ἀνασκαφῇ
 » προέκυπτε γῇ ἡφαιστίος λευκῇ, στερεοτάτῃ,
 » καὶ ἐν αὐτῇ ξύλα σεσηπότα παμμέγιστα, ἀπο-
 » λιπόντα τὸ ἀποτύπωμα αὐτῶν ἐπὶ τῆς λευκῆς
 » γῆς, ὅπερ μετρήσαντες εἰς τινα αὐτῶν εὗρομεν
 » ὅτι ἦν $\frac{1}{4}$ σπιθαμῶν τὴν περίμετρον, καὶ τὸ μῆ-
 » κος περίπνυ $\frac{1}{4}$ μέτρων, ἅτινα προήρχοντο πι-
 » θανώτατα ἐκ τῆς καταπεσοῦσης στέγης τοῦ οἴ-
 » κοδομήματος. Ἔτερα τοιαῦτα ἐφαίνοντο κα-
 » θέτως καὶ ἐγκαρσίως ἐντὸς τῶν τείχων ἐμπε-
 » παρμένα διὰ λόγους φαίνεται τῆς τότε τεκτο-
 » νικῆς. Ἐκτὸς τούτων κίσσηρις ἀφθονωτάτη,
 » χῶμα κοινὸν φαιοκίτρινον καὶ λίθοι ὅμοιοι ἐν-
 » τελῶς πρὸς τοὺς τῶν τοίχων ἐπλήρου τὸ ὄλον
 » τῶν χωρισμάτων. Προχωρήσαντες ὅσῳ 3 $\frac{1}{2}$
 » μέτρων βάθος ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας εὗρομεν ἐν
 » τῷ δεξιῷ χωρίσματι πύθον μέγιστον παρὰ τῷ
 » τείχει, περιεκτικὸν πολλῶν κοιλῶν, καὶ ἐνέ-
 » χοντα κριθὴν μέλαιναν, ἀπηνθρακωμένην, ἥς
 » ἐλάβομεν ἀφθονὴν ποσότητα. Οὗτος, καὶ τοι
 » κεχωρισμένος εἰς διάφορα μέρη, συνεκρατεῖτο
 » ὅμως εἰς τὴν θέσιν τοῦ ὑπὸ τοῦ ὁμοτίμως πιέ-
 » ζοντος αὐτὸν πανταχόθεν λευκοῦ χώματος,
 » ὅπερ ἦν στερεῶς περὶ αὐτὸν συγκεκολλημένον.
 » Καὶ τοι ἰδόντες τὸ ἐκπληκτικὸν τοῦ μεγέθους
 » αὐτοῦ ἐδέησεν ὅμως νὰ τὸν ἐξαγάγωμεν τεμα-
 » χισθόν. Εὗρομεν παρ' αὐτῷ καὶ ἕτερα ἀγγεῖα
 » διαφόρου σχήματος καὶ μορφῆς, τὰ μὲν ἔχοντα
 » θέσιν ἀνεστραμμένην, ἄλλα κεκλιμένα, ἅπαντα
 » δὲ τεθραυσμένα ὑπὸ τὸ πίεζον τοῦ βάρους τῶν
 » περὶ ταῦτα. Τὰ αὐτὰ ὡς ἔγγιστα εὗρομεν καὶ
 » ἐν τῷ ἀριστερῷ χωρίσματι, χωρὶς ὅμως κἀνὲν
 » τούτων νὰ ἐνέχη τι ἐν ἑαυτῷ.

« Τὸ ὅλον τῶν χωρισμάτων τοῦ ἡμιμορίου »
 « τοῦτου δὲν προσφθάσμεν ἢ ἀνορύξωμεν, διότι »
 « ἡ ἐμπληροῦσα αὐτὸ ὀγκώδης μάζα τῆς λευκῆς »
 « ἡφαιστίου γῆς, καθὼς πολλὰ τὸ ποσὸν, καὶ λίαν »
 « συνεκτικὴ, ὥς οἱ λοφοειδεῖς σωροὶ τῶν περὶ αὐ- »
 « τοὺς λίθων, ἀπῆλθον χρονιωτέραν καὶ οὐχὶ τριτὴν »
 « μερὸν τὴν ἐργασίαν. Ἐσκέφθημεν ὅθεν ἀντὶ τοῦ »
 « ἀτελοῦς ἀποδοθησόμενον τοῦτου ἔργου νὰ ὀρί- »
 « σωμεν, εἰ δυνατόν, ἀνσκάπτοντες τὰ περίξ, τὴν »
 « ἔκτασιν καὶ τὸ σχῆμα τοῦ οἰκοδομήματος τοῦ- »
 « του· ὅθεν ἀνεύρομεν ἕτερον τετράγωνον τείχος »
 « ὑπὸ τὸ πρῶτον, μήκους μέτρων 6 καὶ πλά- »
 « τος 5, ἀλλὰ κατελείψαμεν καὶ τοῦτο δι' ἑλ- »
 « λειψιν χρόνου ἀνέπαφον. Ἐπίσης ἀνεκαλύψα- »
 « μεν προέκτασιν τείχους, ἀρχομένου ἀπὸ τὴν »
 « ἀνατολικὴν γωνίαν τοῦ πρώτου τετραγώνου, »
 « καὶ βλέποντος πρὸς τὴν ὀγκώδη μάζαν τῆς »
 « διατεταμένης λευκῆς ἡφαιστίου γῆς καθ' ὅρι- »
 « ζόντειον ἔκτασιν 1½ μέτρων καὶ τὸ βάθος 2½ »
 « μέτρων ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ταύτης, ἥ »
 « τοι ἀκριβῶς ὑπὸ τὸ μέγιστον αὐτῆς ὕψος. Τοῦ- »
 « το διὰ μιᾶ κυκλοτεροῦς κάμψεως κατέρχεται »
 « πρὸς τὰ κάτω (δηλ. πρὸς μεσημβρίαν) εἰς ἔκτα- »
 « σιν 18 μέτρων, καὶ περατοῦται εἰς διατομὴν »
 « τοῦ τείχους, σχηματίζοντος εἰδὸς τι θύρας με- »
 « τὰ βαθμίδων κλίμακος· τὴν δὲ περαιτέρω πο- »
 « ρεῖαν αὐτοῦ δὲν προσελάβομεν νὰ παρακολουθῇ- »
 « σωμεν, ἀττολῶντες εἰς ἕτερα ἀντικείμενα πε- »
 « ριεργότερα τὰ ἐξῆς. α) παρὰ τῇ γωνιώδει καὶ »
 « μικρόν τι κυκλοτερεῖ κάμψει τοῦ προδιαγραφέν- »
 « τος τοῦτου τοίχου εὐρέθῃ κυκλοειδὲς τι κοί- »
 « λωμα λιθοκτιστον, κατὰ τὴν κατασκευὴν πα- »
 « ρεμφερές· πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν ἐν χρήτει ἡδὴ φρέα- »
 « τα, ἢ πρὸς ἀποθήκας καρπῶν παρὰ τοῖς γεωρ- »
 « γοῖς ἡμῶν. Τοῦτο ἀνορύξαντες μέχρι ἐνὸς περι- »
 « που μέτρου ἐξηγάγαμεν ἀπ' αὐτοῦ ἱκανὴν πο- »
 « σότητα κισσῆρας, διάφορα τεμάχια ἀγγείων »
 « πηλίνων, οὐ μικρῶν τὸ μέγεθος, ὥς μαρτυρεῖ »
 « τὸ πάχος καὶ ἡ ὄψις αὐτῶν· λίθους ὑπομέλα- »
 « νας, καὶ χῶμα κοινὸν φαιόχρουν· β) Ἐπὶ τοῦ »
 « αὐτοῦ ἐδάφους, ὅπερ ἐπεκάλυπτεν ἄλλοτε ἡ »
 « ἀποκοπίσκα λευκὴ ἡφαιστίου γῆ καὶ εἰς ἀπό- »
 « στασιν 2½ μέτρων ἀπὸ τοῦ διαγραφέντος κυ- »
 « κλοτεροῦς κοιλώματος, ἀνεκαλύρθη ἕτερον τετ- »
 « ραγωνον εὐρισκόμενον ὑπὸ ὕψος τῆς πα- »
 « ρακειμένης λευκῆς γῆς 16 περίπου μέτρα, ἑ- »
 « χον δὲ καὶ κατέναντι αὐτοῦ (δηλ. πρὸς ἀνατο- »
 « λὰς) τὸ ἑλαττον τοῦ ὕψους τῆς εἰρημένης γῆς, »
 « ὅπερ εἶναι τρία μέτρα, καὶ οὕτως ἀρίστατα· »

» 9 μέτρα, ἐνῶ ἀπὸ τοῦ μεγίστου ὕψους ἀρίστα- »
 » ται μόνον 6 μέτρα. Περισεκάψαμεν ἐκ τῶν ἐξω »
 » τὸ τείχος ὅσον ἐνὸς μέτρου κατὰ βάθος, εἴτα »
 » δὲ εὐρόντες λίθοις ὑπεστρωμένον τὸ ἑδάφος, »
 » καὶ φοβηθέντες μήπως ἐκτετηλώσαντες αὐτὸ τὸ »
 » καταρρίψωμεν, ἠρξάμεθα ἐνδοθεν τὴν ἀνορύξιν, »
 » κατελθόντες ὅσω 3 μέτρων κατὰ βάθος. Τὰ ἐ- »
 » νεχόμενα καὶ ἐν αὐτῷ ἀπεδείχθησαν παράπαν »
 » ὅμοια τοῖς ἐν τοῖς λοιποῖς χωρίσμασι. Γῆ ἡ- »
 » φαίστιος λευκὴ, ἄφθονος ποσότης κισσῆρας, »
 » ξύλα εἰς ἄφθονον ποσότητα, ὀγκώδεις στιβά- »
 » δες ἀχύρων ἐκ σήψεως ἡλλοιωμένων, καὶ πηλί- »
 » νων ἀγγείων τεμάχια κεχρωματισμένα, παρ' »
 » οἷς εὐρέθη οὐσία τις ὑπόλευκος, μαλακὴ τὴν »
 » σύστασιν, ἐξ ἧς ὑπῆρχε ποσότης τις συγκεκολ- »
 » λημένη εἰς τὴν βάσιν ἐνὸς ἀγγείου, ὑφ' οὗ φαί- »
 » νεται ὅτι τοῦτο ἐπληροῦτο. Δὲν παρεῖχε δὲ οὐ- »
 » τε ὁσμὴν τινὰ ἰδίαν, οὔτε γεῦσιν, καὶ ἥτις πι- »
 » θανῶς νὰ ἦτον ἐδώδιμος τις οὐσία, ἡλλοιωμένη »
 » ἤδη (ἴτως τυρὸς ἐκ τοῦ κοινῶς λεγομένου μι- »
 » ζύθρου κοπανιστῆ). Συνελέξαμεν ἐκ ταύτης πο- »
 » σότητα τινα ἀλλ' ἀνάμικτον μετὰ τοῦ περίξ χῶ- »
 » ματος, ἥτις φαίνεται εἶχεν ἐκχυθῇ ἐκ τοῦ ἀγγ- »
 » γείου θραυσθέντος ἐξ ἀπροσεξίας τοῦ ἀνορύτ- »
 » τοντος ἐργάτου. »

α' Ἐνταῦθα λήγει τὸ περιγεγόμενον τῶν ἐρεῦ- »
 » νων ἡμῶν, εἰς αἷ ἐν τρισὶν ὁλίαις ἡμέραις τῇ »
 » βοηθείᾳ ἐκάστοτε 13 ἐργατῶν προήλθομεν. »

Ἄλλ' ἐνταῦθα γενᾶται τὸ ζήτημα. Τίνος ἐ- »
 » ποχῆς εἰσὶ τὰ κτίρια ταῦτα; Ἐν κρίνωμεν ἐκ »
 » τῶν ἐμπεριεχομένων ἀγγείων (ὡς θέλετε ἐκ τῶν »
 » πρὸς τὴν αὐτοκρ. Ἀκαδημίαν ἀποστελομένων τε- »
 » μαχίων παρατηρήσει) πρέπει, φρονῶ, νὰ θεωρη- »
 » σωμεν αὐτὰ ὡς ἔργον Ἑλληνικόν, καὶ μάλιστα οὐ »
 » λίαν ἀρχαῖον ἐποχῆς. Ἀλλὰ πῶς εὐρέθη ἐν τῇ ὑ- »
 » ποδεστέρα στιβάδι τῆς ἄσπας, ἥτις ἀναμφιβό- »
 » λως πηγάζει ἐξ ἐκρήξεως παλῶ μεταγενεστέρως »
 » τοῦ σχηματισμοῦ τῆς ἄνω στιβάδος, τῆς ὡσαύ- »
 » τως γεννηθείσης πρὸ τοῦ καταβυθισθέντος ἐν τῇ »
 » προϊστορικῇ ἐποχῇ μεγάλου τῆς θήρας ἡφαιστίου; »
 » Κατεσκευάσθη ἄρα ὑπὸ τῶν τῆς ἱστορικῆς ἐπο- »
 » χῆς Ἑλλήνων, ὡς πλείστα ἄλλα τῆς αὐτῆς νήσου »
 » κτίρια; ἢ μάλλον ἔστιν ἔργον ἀγνώστου τινος φυ- »
 » λῆς, ὡς διίσχυρίζεται ὁ Κ. Χριστομάνος, κατοί- »
 » κούσης ἐν Θηρασίᾳ πρὸ τῶν τελευταίων ἐκρή- »
 » ξων τοῦ μεγάλου καὶ καταποντισθέντος ὕψαι- »
 » στίου κώνου, ἥς τὰ ἔργα ὁμοιάζουν· τοῖς ἔργοις »
 » τῶν μεταγενεστέρων κατοίκων τῆς Ἑλληνικῆς φυ- »
 » λῆς; Ὁ Κ. Νομικὸς, καὶ τοὶ μὴ παραδεχόμενος

καθολοκληρίαν τὴν δόξαν τοῦ Κ. Χριστομάνου, φρονούντος πρὸς δε ὅτι τὸ κτίριον τοῦτο κατεσκευάσθη πρὸ μυριάδων ἐτῶν, κλίνει νὰ πιστεύῃ ὅτι εἶναι προγενέστερον τῶν τελευταίων μεγάλων ἡφαιστίων ἐκρήξεων. Τὸ κατ' ἐμὲ ἐὰν ἤμην βέβαιος ὅτι τὸ ἀφαιρεθὲν ἄνω τῶν οἰκοδομῶν τούτων μέρος τῆς ἀσπης ἦτο στιβάς πάντῃ ἀνέπαφος, καὶ παλαιόθεν ἄθικτος, ὡς αἱ παρακείμεναι καὶ σωζόμεναι στιβάδες, οὐδόλως ἤθελα διστάσει νὰ παραδεχθῶ τὴν τῶν ἄνω εἰρημένων γνώμην· ἀλλ' ἐπὶ τῇ ἀπλῇ μαρτυρίᾳ ἀνδρῶν ἀγραμμάτων, καὶ ἔτι μάλλον οὐδὲν συμφέρον καὶ ἐπομένως οὐδεμίαν φροντίδα ἐχόντων νὰ παρατηρήσωσι καὶ ἐξετάσωσιν ἂν ἦτο ἢ μὴ ἀνέπαφος ἡ ἀφαιρεθείσα γῆ, πῶς δύναμαι νὰ πεισθῶ καὶ παραδεχθῶ τοῦθ' ὅπερ ἀπάδει τῇ ἱστορίᾳ; καὶ τότε τοσοῦτ' ἄλλο, καθ' ὅσον ἡ πρὸς δυσμὰς παρακειμένη τῷ μεγάλῳ κτιρίῳ ἀσπίς ὅλης στιβάς, μόλις ἔχει ὕψος ἐνὸς καὶ ἡμίσεος μέτρου, μὴ καταλογιζομένου δηλονότι τοῦ ὕψους τῆς ἐπ' αὐτῆς ἐπισωρευθείσης γῆς. Πρὶν ἢ παραδεχθῶμεν λοιπὸν τὴν τοῦ Κ. Κ. Χριστομάνου καὶ Νομικοῦ δόξαν, νομίζω ἀνάγκη πᾶσα ν' ἀνεύρωμεν τεκμήρια πειστικώτερα, ὡς λ. χ. ἐπιγραφὰς ἀγνώστων χαρακτήρων (1) ἢ ἄλλα ὅμοια οἰκοδομήματα ὑπὸ τὰς μέχρι τοῦδε σωζόμενας ἐκεῖ πλησίον ἀνεπάφους στιβάδας, καὶ παρ' ἡμῶν ἤδη ἐπισταμένως ἐξετασθείσας.

Ἀγαθὴ τύχη ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ γηπέδου τούτου, ὡς εἶπον, Κ. Ἀλαφούζος, ἔχει ἀρκετὸν ζῆλον, ὥστε καὶ τὰ ἐξορυχθέντα θέλει εὐλαβῶς διατηρήσει, καὶ νέας ἀνασκαφὰς προθύμως θέλει ἐπιχειρήσει πρὸς διασάφισιν μάλιστα τοῦ σπουδαίου τούτου ζητήματος. Ἐπομένως θέλω ἀείποτε γνωστοποιεῖ εὐχαρίστως ὑμῖν, καὶ τῇ Σοφῇ Ἀκαδημίᾳ πᾶσαν ἀνακάλυψιν δυναμένην νὰ διασφηνίσῃ τὴν ἐποχὴν τῆς κατασκευῆς τοῦ οἰκοδομήματος τούτου.

Ἐν τούτοις δέξασθε, Κύριε, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς πρὸς ὑμᾶς ἰδιαζούσης μου ὑπολήψεως.

Ἐν Θήρᾳ τὴν 18/30 76ρίου 1866.

Ι. ΔΕΚΙΓΑΛΛΑΣ.

(1) Ἴσως ὁ ἐν τῇ μικρᾷ ἀρχαιολογικῇ συλλογῇ μου εὐρισκόμενος ἐπιτύμβιος λίθος, ὁ καὶ πρὸ 25 ἐτῶν ἀνευρεθείς ἐν Θηρασίᾳ, καὶ φέρων ἀγνώστους χαρακτήρας, οὓς ὑμεῖς νομίζετε Κόρων καὶ οὐχὶ Ἑλλήνων ἔργον, ἴσως λέγω, ἀνήκει εἰς τὴν φυλὴν τὴν κατασκευάσαντα τὰ περὶ τῶν ὁ λόγος κτίρια!

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΝΩΡΑ.

(Ἐπεισόδιον τῆς Φλωρεντινῆς ἱστορίας.)

Ἐὰν ἐν Φλωρεντίᾳ διαβῇτε πρὸ ἐκκλησιδίου ἐπικαλουμένου. *la Santa Maria sopr' Arno*, ἐν τῇ ὁδῷ τῶν Βάρδων, θέλετε παρατηρήσει ἀναμφιβόλως ἀσπίδα τεθειμένην μεταξὺ δύο βίβλων καὶ τὰ ὅπλα τοῦ φλωρεντινοῦ λαοῦ μετὰ τῆς αἰνιγματώδους ταύτης φράσεως. « *Fuccio mi feci.* » — Ἄν ἐρωτήσητε τότε τίς ὠκοδόμησε τὴν ἐκκλησίαν ταύτην καὶ τίνα σημασίαν ἔχει τὸ ἔξεργον ἐκεῖνο, θὰ σᾶς ἀπαντήσωσιν, ὅτι ἡ ἐκκλησία ὠκοδομήθη ὑπὸ τοῦ Ἰππολύτου Βουονδελμόντη καὶ θὰ σᾶς ἀναφέρωσι τὴν ἐξῆς διήγησιν, ἥτις θέλει ἐξηγήσει τὴν φράσιν.

Περὶ τὸ 1225, δηλ. ὅτε τὰ πρῶτα μίση μετὰ τῶν Γουέλφων καὶ τῶν Γιβελλίνων εἶχον ἐξαγριωθῇ ἐν πάσῃ τῇ ἰσχύϊ, ἔζων ἐν Φλωρεντίᾳ δύο οἰκογένειαι, αἵτινες εἶχον ὁμώσει θανάσιμον μῖσος· οἱ Βουονδελμόνται καὶ οἱ Βάρδοι.

Ἀλλ' ὡς γνωστὸν, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ οἰκογενειακοῦ μίσους, ὅπερ διαχωρίζει τοὺς πατέρας συμβαίνει πάντοτε μυστικός τις ἔρως νὰ γενῇ μεταξὺ τῶν τέκνων, παρόμοιος πρὸς τὴν περιστερὰν τῆς κιβωτοῦ, ἥτις φέρει τὸν θαλλὸν τῆς ἐλαίας. Ὁ Πίραμος καὶ ἡ Θίσβη ἦσαν γείτονες, καὶ ἐγνώριζον ἀλλήλους ἐκ παιδῶν. Ὁ Ῥωμαῖος καὶ ἡ Ἰουλιέττη ἀπηντήθησαν ἐν χορῷ τινι καὶ τὴν αὐτὴν ταύτην ἐσπέραν ὠρκίσθησαν νὰ ἐρῶσιν ἀλλήλους δι' ὅλου τοῦ βίου, νὰ ἀνήκῃ ὁ εἰς εἰς τὸν ἄλλον καὶ νὰ συναποθάνωσιν. Ὁ Πίραμος καὶ ἡ Θίσβη, ὁ Ῥωμαῖος καὶ ἡ Ἰουλιέττη ἐτήρησαν τὴν δοθεῖσαν ὑπόσχεσιν· δι' ὅλου τοῦ βίου ἠγαπῶντο, ἀπέθανεν ὁ μὲν μετὰ τῆς δέ, καὶ ὅπερ ὠραιότερον — ὁ μὲν ὑπὲρ τῆς δέ.

Ὁ Ἰππόλυτος καὶ ἡ Διανώρα συναπηντήθησαν αὐγὴν τινὰ ἐν τῷ βαπτιστηρίῳ τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου. Ὁ νεανίας εἶχεν ἀκολουθήσει ἀπὸ τῆς ὁδοῦ Ρονδινέλλη τὴν νεάνίδα ἐκείνην, τὴν ἔχουσιν βῆμα ἔμπλεον ἀριστοκρατικῆς κομποπρεπειᾶς· ἐκείνην εἰσῆλθεν ἐν τῷ βαπτιστηρίῳ, οὗτος δ' εἰσῆλθεν ὀπισθεν ταύτης· ἐκείνη ἀνύψωσε τὸν πέπλον ὅπως λάβῃ τὸ ἁγιασμένον ὕδωρ, ὁ Ἰππόλυτος τὴν εἶδεν, ἐκείνη εἶδε τὸν Ἰππόλυτον καὶ τὸ πᾶν ἐρρέεθη. Οἱ νεήλιδες ἐγκατέλιπον ἐπὶ τῶν ὀρθαλμῶν τὸ αἶσθημα, ὅπερ συνησθάνοντο, δὲν ἠδυνήθησαν δὲ ἡ δύο μόναι λέξεις νὰ εἰπωσι τὰ δύο ὀνόματά των. Ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ἀπηντήθησαν, ἦν ἡ 13 Μαρ-